

„ЗАСТАВА“ издава трипут
у недељи, средом, петком
и недељом

Цо а је на годину 14. фор
на по год. 7. фор. на чет-
врт године 3. фор. 50. пов.
а вр. за Аустрију, а за Ср-
бију на годину 140 гроша
на по год. 70, а на четврт
године 35 гроша.

ЗАСТАВА.

Огласи се рачуњу по ко-
личини врста, које из тар-
монта заузимају, и за сваку
врсту плаћа се за први пут
5, за сваки даљи пут 4, и
осим тога за жиг увек по
30 п. Допис се шаљу у
редништву и предлата пи-
свати администрацији „ЗА-
СТАВА“ у Нови Сад, у кући
број 858. код „златног јед-
ворага.“

Број 114.

У Новоме Саду, у петак 26. септембра 1869.

Год. IV.

У Новом Саду 24. септембра.

„Преса“ од 21. септ. доноси два уводна чланка, први о аустро-чешкој, други о аустро-пруској ствари, који толико већег значаја имају, што „Пресу“ држе, да је „инспириран“, заданут лист Бајетов, и што између оба питања има и спољашње и унутрашње везе. „Преса“ вели, како је влада крива, и како су Немци у Бечу, а и у Прагу и Брну криви, што је чешки покрет тако замашан полет добио, и што су Чеси таку победу на изборном пољу одржали. Требало је, вели, дане, кад су декларанти из сабора изостали, нове изборе разписати, те се не би Чеси за годину дана спремити могли; криви су, вели, и јавни листови, и ту „Преса“ не изузима ни саму себе, што је онако опорно и вредовно одговарала Чесима и чешким листовима, што су размирици између Пимаца и Чеха народни а не државоправни значај давали; криви и немачку касину у Прагу, која ја застранила у свом искључиво немачком правцу; увиђа напоследку, да треба размирицу изравнати, да треба „себе познати“ и по томе истина не „натраг вратити се“, али „напред“ коракнути. После сви ти изповести, за које се „Преса“ не брине, што ће вели навући на се негодовање немачке странке, она опет препоручује као пут изравнању: непосредне изборе у рајхсрат, и тим најје утекла далеко од славождерке „слоб. и Пресе“, која отворено чешку за немачку земљу држи, и о Чесима, и Словенима говори као о разбаченим мрвама народчића по телу немачке, која напоследку, да се ваљда Мађарима овети зато, што леваци Чехе отворено подпомаже, а десница бар скривено ји у заштиту узима, пишући противу „непосредни избора“ за рајхсрат, пише о том, како „снага експанзије“ Немца није још своје границе достигла.

Што се Пруске тиче, ту „Преса“ вели да Аустрија не тражи ништа друго, но добро споразумљење са Прусом, а не алијансију, која би теретна била, и да цена тога није жртвовање јужне Немачке Прусској, него се иште само, да се и Пруска удружи од сваког „императивног“ упуцава, на будући строј јужне Немачке, тим више, што је у „П. Наплову“, „общити новинама“ и „Келским новинама“ било изјасњење: „да у случају, да јужне државе желе тешње склопање са северном Немачком, нити ће Аустрија ни Француска пована бити, да то препречи“, које је изјасњење очевидно из једног званичног извора, и то Бајетовог изишло. Види се дакле, да је Аустрија свакако дигла своје руке са јужне Немачке, истина, као што се из „П. Наплова“ закључити даје за то, што у њеном интересу лежи само „одлагање“ уједињења Немачке, док се Аустрија не консолидује, а за то одлагање има довољно и воље и снаге у јужним државама, нарочито у Баварској, и Виртемберској — али је Бајет ипак изишао из блошке, у коју га је Наполеон увукао, коме је уједињење Немачке већма, него Аустрији на сметњи, и извукао се онда, кад се Наполеон на самрти нашао, и кад је демократија монархсма „temento“ повикала. Дакле је стра од демократије и републике крпча, која Пруску и Аустрију, па и саму Русију ма и привремено везује, или бар раздор међу њима отишала. Вредно је и то поменути, како аустријски немачки листови намећу ствар, као да је Берлин први руку пружио Бечу, и то што је Пруска увидела, да Аустрија вије јој на сметњи, и да само јужне немачке државе неће у северни савез, а Пруска да ји не би могла ватерати — а пруске новине одбијају то од Пруске, и навађају, да је Бајет први се покљонио, и то народно-либерални листови напомињу, да споразумљења може бити само, ако се Аустрија одрекле сваког мешања у немачке ствари, и тим ставе на сланоштите пруску у тумачењу IV. тачке пражког уговора; напротив „Н. слоб. Преса“ држи за самоубијство Аустрије, ако се она одрече упуцава на јужну Немачку, и тумачења уговора у том смислу, и дани би, вели, канцеларства Бајетовог изборани били, кад би он на то одречење пристао.

Да обелсјавимо и то, да се по реченим званично заданутим извештајима у „П. Наплову“ и другим листовима види, да Аустрију и Француску вије једнаки интереси како у источном питању, тако и немачком питању, и то у правцу, да се осигури прогутање јужне Немачке, а према Русији да нема узрока раз-

мирици док она неправу сметње „уставној“ владавини у Галицији и заплете на истоку. Оно је прво Бајет као мамац за Пољаке у Галицији навео. —

За разјасњење послаништва генерала Флера у Петроград има две верзије. Једни пишу, да га је царица тим одклонила хтела, јер се он држи странке ови „умерено-либерални“ од 116. па се царица боји да цара као присан пријатељ не задобије за ову странку, други пишу, да Наполеон хоће да га употреби, да овај суревњивост Русије противу Пруске још већма распали, јер вели се, Русија рево од тога, што се Пруска тако оснажила, особито на источном мору. —

Уставни одбор зем. сабора у Грацу предлаже ово: да горњи дом замене земаљска комора, у коју зем. сабори посланике бирају, да се у дољни дом посланици непосредно бирају, да мандат траје четири године дана, да се бира тајним гласањем, да на 50.000 душа дође један посланик, да вароши и варошице шаљу трећину посланика, а сеоске општине остало; извештај је направио др. Рехбауер. —

„Републиканске чете постоје у провинцијама: Каталонији, Андалузији и Галицији“ — овако гласи последни брзојав од 22. тек. из престолнице шпанске краљевине, ма да су предпоследње вести из Мадрида отрицале сваки немир у земљи. А преко океана из новог света стижу гласови да се тамо приближује крај шпанском господству над последњом целицом пространиг поседо, које је безчовечије Шпанцолаца са потоцима крви невини урођеника запечатило а пала-краљ са даном му влашћу о више благословом освештао. Данашња влада у Мадриду наоди се између две ватре: гордост грубе силе захтева да задржи своје природно господство над освојеним земљама; а овамо којом снагом да га задржи, и да није уз усташе на острву Куби читави нови свет, кад је данас дозвољено нема, влада г. Серана, ни да у земљи може загушити кратере страшног вулкана у ком вре разни бесни елементи: незадовољство погњочене а разбуђене народне свести с једне стране, а с друге беснило династички странака и још жешће религиозног фанатизма? Ал ипак је надута сила, ма да је у таквом теснацу, као да је уза њу читава Европа као један човек, грубо одбила човечанску понуду кабинета сједињених држава американски грађани у помоћ војујуће за слободом Кубе; и до тога је долазила влада Вашингтонска само што се надала у увиђањост шпански државника, да ће с пуним срцем прихватити дружену братску десницу великог и материјално и морално славног новог света, а не предпостављајући ни саму могућност, да ће они ту мирносно десницу са марсовим мачем од себе лудо одбити. Американски посланик на шпанском двору известио је своју владу да ће по свој прилици ту одлуку шпанске владе подржавати Француска и Аустрија: но откуд духа и снаге ва болестничкој постели? откуд ли Аустрији? Знамо сви на какве снаге може рачунати седања и шпанска и француска и аустријска влада; па нису ли све те снаге прама оној преко океана, научиме прама Циклопским видовима?

Г. Грант узеше на знање поступак Г. Серана, дочим Перу нава одговара са привањем независности острва Кубе и његовом примеру готови се и Фили, ком поврету на сваки начин следовати и остале републике особито оне, које су запавиле какав је жарам господара преко мора: па да ли ће ту индиферентан останути, још уврђени Вашингтонски кабинет? Само једним изразом воље његове и „перла Атлански острва“ пада у крилу сестара сједињени држава новог света!

Такво је стање у Европи, тако у Шпанији особито, када шпанске монархисте траже краља на удови престо шпански: па можели се изчеквати да ће каква свесног кнеза са стране привањати на тај престо ојај са висине његове после мексикашког примера? Довољно

би била опомена најновији републикански покрет свакојему и много поузданија од позива људи, који иду на то да сами у име монарха владају, па и да гажени буду само да они могу друге да газе!

Уз то ево на ниже доносимо по „Рављу“ из самог републиканског тора непосредни извештај од 14. септ. у вече, а са извора владиног после осам дана, донесомо на врху брзојав — по чему се ласно може опаати у какву је фазу наступила шпанска револуција.

Сабор троједне краљевине.

Седница 50. од 8. септ. 1869.

Председник г. А. п. Вакановић отвори седницу после 10 сати и јави да је заступник на заједничком угарско-хрватском сабору Лабаш положио мандат, затим даје на знање сабору приселе поднеске:

Молба гласбеног завода у Загребу за подпору; допис жуланије сремске за повишење плаће жупанијских чиновника; молба мите жуланије, да се ондашње цесте икжамерирају. (Ту молбу предао је председник одбору за прорачун, што је сабор и одобрио).

Јулио Јелачић поднаша записам о свом избору за заступника у стубичком котару; молба жупаније сремске, да се сабор хрватски заузме на заједничком угар.-хрв. сабору ради канала дунавско-савскога у Срему;

молба исте жупаније, да се десетина од селишних земљишта укине;

молба исте жупаније, да овај сабор посредује на заједничком сабору, да се земунско-речка жељезница гради Сремом, па да кроз Вуковар прође;

молба општине Слатине, да сабор, преустрајајућ обшине и муниципије, намести у Слатини котарски суд.

Ови поднесци предани су дотичним одбором, да ји претресу и у своје време успех сабору поднесу. Заступ. А. Фодроци ставља интерпелацију: дал је влада вољна код предавања основе за свеучилиште и војне науке у обзир узети и о том предмету сабору сходан предлог узинити? Ова интерпелација предана је зем. влади.

Живковић подноси интерпелацију о граници коју ћемо у идучем броју донети.

Заступ. Фодроци, извештељ средишњег одбора, чита законску основу о поспешењу уређења урбарских и о коначном разрешењу урбарско-сродних одношаја, препоручујућ ју сабору да ју прими, што је већ скрајне време, да се одношаји између бивше властеле и кмета уреде и коначно на крај приведу. Онда су судови урбарски укинати, има тому већ девет година, а судови жупанији, којим су разрпе урбарске дане, уз вајбољу вољу, поред обилности унутр. судбени послова, немогу свих сила и свега рада посветити пословом урбарским. Зато се у основи наглашује одлучење послова урбарски од судбени послова жупанијски, пак да се предаду новим, установити се имајућим судовом урбарским; а гаранцију, коју странци у парба имаћаху код судб. столова, имати ће и онако: та свакој страни преостају још 2 више молбе против обедам судов урбарски, како и жупанијски. Разјасни у обште основу и неке прејмаке, што су у извадку одбора средишњег и одбора урбарскога, предлози, да се предлежећа основа прихвати у целости и у дебат узе.

Заст. Врлић захтева, да се основа стави на дневни ред, пак оада да се поведе о њој дебата.

Заст. М. Хорват позивом на пословни ред сабора предлаже, да се, ако сабор то прихвати, основа одма стави на дневни ред и дебата заметне.

Предлог заст. М. Хорвата приваћен је, и законска основа, пошто се је у генералној дебати у целом прихватила, дође у специјалну дебат.

Извештељ одбора Фодроци чита §. по §. из основе, образлажућ, где што треба.

§. 1. За коначно разрешење постојећи још урбарско-сродних одношаја, законитим су темељем установе царског патента од 2. марта 1853. д. в. л. бр. 40. — у колико се овим законом ино не одређује; а признају се законити ваљани и за она урбарско-сродна одношења, која су на њихову темељу већ изведена. (Прима се).

§. 2. Предмети разрешења ових урбарско-сродних одношења јесу следећи:

1. Даће од изванселишних земаља, наведених у II. одсеку патента.

2. Даће од крчевина, горњи и чинжени земаља и тако зваки арендација у Славонији, гледе којих дотична властела у §§. 37., 48. и 49. патента прописани извршени поступак завремено повели нису, или која су већ „одкуљивили изјављена.“

3. Доходак од регални права крчмарења и млинарства.

Регална права рибарења и хватања птица престају без одкупа, а регално право лова имаће се уредити посебним законом.

Заступ. Рајнер предлаже, да се речи „и тако звани арендација“ изнусте, будућ да у Славонији имаће арендација, које спадају у селиштва, а и у изванселиштва земаљшта.

Заступ. Цар предлаже речи „гледе који дотична властела... повела нису“ ову промену: „гледе који дотична властела... повела није.“

Заст. Киш предлаже ову формулацију задњој тачки §. 2.: „Регално право рибарења престаје без одкупа. Регално право лова и хватања птица има

се уредити посебним законом.“ Подупире га велики жулан Кушевић.

Заст. Јанчић напомиње законски чланак 24. од 1802., где се говори о праву лова и хватању птица; предлаже да се закон о укинућу регалног права, хватати птице, одгоди дотле, док дође на ред закон о лову.

Заст. Стојановић: У основи се вели, да се „рег. право хватања птица ук*да без одкупа.“ То како да нема смисла; јер ведећи „без одкупа“ чини се, као да имаће некаква даћа за хватање птица; но за даћу нема ту субстрата никаквога, те по том ни закон не може рећи „без одкупа“, будући се оно, чега није, нормират неможе. Зато предлаже: „Регално право рибарења престаје без одкупа. Регално право лова уредити ће се посебним законом. Регално право, хватати птице, укида се.“

Заст. Цар предлаже ову промену: „Регална права рибарења, лова, хватања птица престају без икакве одштете.“

Код гласовања приваћен је предлог заст. Киша подунума.

§. 3. Чим се сви одкупи операти гледе предмета у §. 2. наведени ниже прописаним начином коначно установе, и одкупице дотичним земаљштиним областим осигураће ради пријаве, престају за дотичне обавезани, као и одкупљена регална права за овлаштените, одма поцем од 1. јануара будуће године за веке, те одкупљена земаљшта прелазе у слободну властност дотични поседника, — и §. 4., који гласи:

„Одкуп даћа од изванселиштин земаља имаће се известити по начели, прописани у §§. 20. и 21. патента, без обзира на приводу странака (§. 22.) и кроз органе у V. одсеку о. з. наведене“

приваћени су како ја одбор предлози.

§. 5. Пре уставођења одкупице од ових земаља, имаће се регулација горњи и чинжени даће тамо, где је право ото у смислу §. 40. патента обезбеђено, полаг начела у §§. 40., 41. и 42. патента уставољени невести.“

Заст. М. Хрват принаша исправак тому §. Ни један закон несме узидати права стечена. У §§. 44. и 45. ц. патента од 2. марта 1853. речено је, да се предавања од горњи и чинжени земаља имаду уништит, а количина своте да се иште узнаћи по местној цени. Патент је тим хтео узинити погодност оним, који су били вољни одкупити подвања ове, за то неби сгодни било од његове установе одбити. По том „нека се ово одмеривање цена за одкуп“ блз изпусти или нег остане како патент одређује, те да се, неспецифицирајућ цену, „од сгоде до сгоде начини цена.“

Заст. Чобанић жели да се остане при старом т. ј. при установи патента, што би сада гдемо могло фејтинити или ступећи свој подвак одкупити него ли се пре могаће, а отуд би се могла у многим случају догодити неправича, чим би велика разлика у одкупу била.

Заст. Жувић говори за редакцију.

Заступник Врлић доказује да властела немаду право на темељу цена од пре 1848. год. одкупици невати, јер су исте године односи урбарски укинати; ако се нерадо позивам на патенте, обаврети ми се је овде на, што он погодује одступљивању. Жали, ако би данас, где се установила аутономиа влада, где добиомо одговора бана, први чин сабора био на терет народу, дочим народ очекује од сабора обилкошћу терета. (Против редакције).

Предлагатељ исправка М. Хорват брани с неколико речи исправак, доказујућ, да ће тим бити и тако некаква полакшица народу подана, ако се придржи оно мерило за цене одкупици, што га и патент придржава: од случаја до случаја.

Извештељ Фодроци, имајућ право задњи проговорити у обрачу одборне основе, одбија мњења поједини говорника; навађа и закон Угарске у том погледу, који је узео за мерило цене до 1866. год; вели Чобанићу, да се пред вакином једино има сматрати и властелин и сељак, јер несме се узети власи једној пуачности, пак дати другој.

Председник: Централни одбор предлаже у §. 6. основе цене, по који се имаће одреживати одкуп даћа; заступ. Хрват позивајућ се на патент 2. марта 1850. предлаже, да се неспецифицирају цене, него да се од сгоде до сгоде цена установи ва одкуп. Приваћа ли кућа предлог одбор у целости?

По именом гласању бијаће од 54 гласа за редакцију 35, а против њој т. ј. за Хрватов исправак 19.

§. 7. „На исплату одкупице обавезани су дотични поседници земаља начиним наведеном посредовањем земаље“ — примљен је у целом.

§. 8. „Право регално крчмарства може одкупити дотична обшина.“

И овај одкуп известити ће се посредовањем земаље, ако дотична обшина своје право на одкуп, с обавром на уставу §. 9. о. з. завремено пријави.“

Заст. Хрвати предлози следећи наипр. ваки: „Право регално крчмарства престаје без сваког одкупа; а у будуће припада право крчмарства бившој властели једнако како и обшном уа обржаване дотични политички и редствени пропис.“

Заступ. Врлић. Ја сам за то, да се тај монент укине, а то изриче исправак Хрватић, зато предлажем, да се исправак овај издучи одбору на претра, над овај одбор своје дело донесе, да се на дневни ред вргне.

Код гласовања приваћена је редакција.

§. 9. Одкупница установљује се у обсеку оног у којем је властелинство доселе звиком извршавало право крчмарства, и то од дохода посл. д. б. х. 6 година одсеком — одрачунав ниси једну истину тога дохода у име станарина, где је за крчмарство особите стање одређено.

И самом Васиљевићу биће познато какав правац има она странка, коју народ својом зове и којој увек беху покренути народне добро и слобода, а не какви лични интереси појединих људи. Та странка у најреакционскијим временима бившег београд. министарства цврсто је бранила своја начела и прикупљала се око „Заставе“ око онег листа, који је од самовољних београд. министара претрпео више забрана и узашћења, но што је „Видовдану“ цензура слова избрисала. Људи, који су на њој у последње доба радили беху понајверенији чланови омладине и досад се нису изменили у својим уверењима и ако је било дошло једно доба кад би сваки радикалац рекао да су попузули.

Топчидерска катастрофа обори бивше министарство и лепа а по изгледу и патријотска обећања сад, владе учинише те народна странка са својим органима „Заставом“ и „Србијом“ приста уз владу верујући влади, која им обећаваше дати дела у својој либералној радњи. То приставање народне странке уз владу захтевала је њена политичка мудрост што јој нико не може замерити. Београдска влада сваки својим напреднијим и либералнијим актом придобила је срце омладине и њезначних врхних чланова, па најзад поверење народне странке влади беше толико да један од њених главних чланова, Стојан Бошковић приста да буде уредник полувластичног „Јединства.“ Ту је на једна странка заложила част и леп глас својих врхних чланова, јер већина њих беше сурадници на „Јединству.“ Тад је цела опозиција бившег министарства скинула са своје душе тешки грех, да неће ни с једном владом!

И полувластично „Јединство“ уређиваше Бошковић дуго, врло дуго кад су пријатељи народне ствари унутрашњости забринути били, и своју бригу осетити дали. То је била довољна жртва народне странке, да са се збаци оне клевете Алимпија Васиљевића „да хоће да води опозицију ради саме опозиције.“

Ето у историји ове народне странке исписан је чист рачун омладинско-народног органа „Заставе“, и оних дописника који у 103. бр. „Заставе“ показаше прстом на Васиљевића. Ево рачуна правих пријатеља народне ствари у кнежевини!

Уверени смо поуздано, да Васиљевић зна правац „Заставе“ и да зна какве она дописе прима, па нас је веома задивила она његова маневра, где говори о „Застави“, као о каквој магази кајмаковских еспапа. Да ту он не мисли да подрије глас, који је „Застава“ и у најтежим добима очувала хвалећи само добра дела али не и добре речи? Јер кака посла има „Застава“ са партијским ненародним кликама Карађорђевића и Кајмаковаца? Није ли она толико пута најенергичније осуђивала њихове егостичке и превратне тежбе? Та то исто, што се овде о праву „Заставином“ вели, то је у толико разних нианса исказано у „Застави!“ И шта значи што се Васиљевић чини као да то не зна? Шта то значи што је он осуо на „Заставу“ ову реку удурисаних и измајсторисаних речи, који више имају свеце с покојним „Напретком“ и Драгишином броширом? Мисли ли он да су начела и уверења свесних и непоткупљивих чланова народне странке једна цела с егостичким и подмуклим тријењем кајмаковаца? Мисли ли он да се то не може распознати?

Но што је најзначајније у овој изјави Васиљевића у 107. бр. „Србије“ нађосмо у име неке странке бачену рукавицу свима онима, који ма како дело садашње владе похуле. То — вели Васиљевић — или су они, којима није стало за омладином и слободом „или су недонешени либералци, који сматрају либерализам у томе, да се увек води опозиција ради саме опозиције, а и не било на то како ће слободна начела продрети у народи постати његовом својином.“ Те речи Васиљевићеве кад се преведу на наш настајанствени говор значе: свесна и беспристрасна опозиција, та благодет у уставним државама, није потребна у Србији, јер је у њој широко поље остављено свакоме да ради на томе, „како ће слободна начела продрети у народ и постати његовом својином.“

Но нека г. Васиљевић нама „недонешеним либералцима“, нама „опозиционарима из моде“, нама најбољим пријатељима садашње династије у Србији, одговори ово:

Сећа ли се змишљеног „Јединства“, где и — тако рећи — опозиција бив. министарства ступи уз владу, да заједно с њом ради на политичком образовању нашег народа, „како би слободна начела постала његовом својином?“ Зна ли с каквим су радосним мислима и надама пристали онда не „недонешени либералци“, да буду полувластични растурачи слободних мисли по народу? Па што отступи Ст. Бошковић с уредништва, што се сви пријатељи народне ствари тргоше опарени фотелјским либерализмом, што оставише места полутанству? Да ли су ти људи за то одступили од полувластичног полутанства, што „хоће да терају опозицију ради саме опозиције?“

Дане у оно најбујније доба влади су текле

химне из омладинског листа „Србије“, а то све с тога, што су велике наде податане у либерална начела и радњу садашње владе. Онда се „Србија“ хвалила да — тако рећи — не осећа цензуру, па што се све то измени? Да ли негдашњи свесни приврженици владе могосмо од ње одступити само с тога што су „недонешени?“ Да ли ти људи почеше с општријом беспристрасношћу судити владина дела само с тога што „хоће да терају опозицију ради саме опозиције“ или што им се није доло „да раде на томе, како ће слободна начела продрети у народ и постати његовом својином?“ Васиљевићу одговори сам себи, јер сво твоју историју пишеш?

Зар је „Србија“ кајмаковски лист те јој цензура црвенилом брише читаве ступце? Зар су беспристрасна мишљења свесних чланова народне странке, који излазише у „Застави“ тако „необавештавајућа“ и превратна, да је потребно на четири броја узашити један? Да ти људи не би хтели „да раде на томе, како ће слободна начела продрети у народ“ — па им се не да? На што цензура, на што узашћењање бројева, на што неповерење народним људима кад су они с владом? За што цензура постоји не тако рећи — само за „Србију“ и „Заставу“ — и за „Видовдан“?

По може ми Васиљевић одговорити да се прави закон о слободној штампи. Врло криво, и ми се радујемо том „забрањеном плоду“ али за што не видимо цензуру у рукама каквог народног пријатеља, за што цензурску ћудовитост власт не видимо сужену до најужих граница, да се — тако рећи — не осети прелаз из слободне у слободну штампу?

За што ово, за што оно још ће дуго читати „недонешени либералци“ и „опозиционари из моде“, али не ће добити правог одговора од Васиљевића, тог најватренијег борца за слободну штампу, на министарским саветима и тог човека, који тад најватреније доказиваше, да је свесна опозиција, (које се ми држимо) у свакој држави права благодет!

Ево нашег рачуна, и под овим условима радимо на томе да је уз нас љубав народних људи и пасивна борба њихова против полутанства и сваког туторског скомрачења слободом. Ко се држи наших непомућених уверења нема да се плаши не само кајмаковаца (којих можда у самој ствари и нема) него ни сваких других противника садашње династије. Сунце слободне разгони мијасме.

У Београду 18. септембра 1869.

Unus e multis.

Нови Сад 24. септ. Случајно нам дође до руке бр. 161. „Видовдана“, у којој је саопштена адреса поверења неки Сомборца патријарху, и којим је поводом В.-д. ове речи написало: „странка, коју ти људи заступају (т. ј. народна) има противу себе прве и најглавније општине србске, Сомбор, В. Бечкерек, Нови Сад, Вршац, Карловце, и т. д. и они још имају образа разматати се, да је јавно мишљење на њовој страни.“ И В.-дан има образа то написати, тако на очиглед целом србском свету давати. Цео наш свет зна, да су црквене општине: Сомбор, Нови Сад, Вршац, изјавиле своје поверење народној странци, а патријарховој неповремене, а В.-дан“ подмеће Сомбору, Новом Саду, и Вршцу оно, што је ван општине од мање или више десетине људи на свој рачун, и на своју руку учињено. И Карловци нису као општина патријарху поверење изјавили, а онако поуздано, и ту се рече за подне председника, подпредседника, и 28 општински представника, а не каже се, је лиу једници свршено или онако од руке до руке подписивано. Цео србски свет зна, да је осим сумњиво Бечкеречке адресе, само још Далј као општина патријарху адресу поверења послала, који је исту доцније изјавом поверења своје посланику паралисао, уништио, и да су преко 100. општина, и десетак јавни зборови, народној странци поверење изјавило — и В.-дан“ и пак има образа казати, да је јавно мишљење уз клерикалну, а не уз народну странку. Али тако је „В.-дан“ или боље рећи уредник му у звезде јековао, и као првог патријарха означавао Никола Христића још у врем. кад је јавно мишљење противу овога било. Тако страдају властници од ти удворица, јер им од прилога бело праве и лажу, да је јавно мишљење овде, где није; лажу за паре они, које облагују, и на последку тим узљудују жртве своје у сан поуздања и сигурности, из које ји само несрећа пробуди. Ти, који по себи никаквог наслона у народу немају, купе се око она, који „ауторитет“ предсваљују, да би изгледало, да и они неку странку имају, а онамо они баш окуже и у народу омразе таку странку, и изврћањем својим и латаријом често мост поруше, преко кога би између представника „ауторитета“ и народа оближења бити могло. Милош Поповић био је и опет ово дана у Карловцима код патријарха, и јамачно је понео опет торбу плетак и лажи, па ји у „В.-дану“ за готове новце продаје, и које тим јевтиније продати може, што не само да ји непаћа, него још и новаца за њи добија.

— У 107. бр. „Србије“ изишло је „Припослано“ од г. А. Васиљевића у ком се овај на „Заставу“ жали, и тужи због неки извештаја и дописа; што се тиче извештаја о омладинској скупштини, ту је истина у извештају под I. течај дебате око имена омладинском листу описан на начин, који неку сенку на тај дан скупштине баца, чему се замерити може, што се не би догодило, да није уредник на путу био, а заменик му предпоставља, да је извештај са знањем уредника написан; но ту је кривице и до тога, што се са саме скупштине или из одбора постарало или за аутентично извештавање, или за контролу дописа, а друго ствар се исправила, признањем погрешке пред јавности од стране извештајца. Међутим ово је у „припосланом“ узгред споменуто, као у верира у други део жалбе. Други је део: допис у „Застави“, где је име г. Васиљевића споменуто на начин, који и ми неодобрамо, али ипак допису места узкратити немогосмо, јер је подобни гласова и више било, па ми се немогосмо сматрати за цензора оном листу у тој мери, да узаштимо симтоме јавног мишљења, зато што се ово можда пријатеља тичу; ми би и одговору места дали, и ако нисмо одговор „Панчевцу“ примили били, то је зато, што смо држали, да се је требало најпре на лист обратити, у ком је допис био, и који такође у коло либерално-народних листова спада. Оволико о тој ствари, коју нерадо у овом времену расправљамо. Иначе је наш рачун чист.

Засебно пак саопштавамо одговор из Београда на „припослано“, изостављајући из њега све оно, што речи и тон вредним чини, јер желимо, да се то избегава и према поштом противнику и непријатељу, а нокамо ли према онима, с којима је ко до јучу у једном реду борно се.

У опште имамо овом приликом нашим дописницима уљудно приметити, да кад о личностима пишу, не само по садржини, него и по форми и тону на име наше моралне одговорности тако пишу, као што би јим подносило, кад би своје име подписали, неби ли се олакшало и онако велико бреме одговорности, пред народом, које уредник листа на својим плећима носи.

— Г. Коста Радуловић дао нам је био изјаву, у којој се не задовољава са одговором б. часника омладинске скупштине; пошто је нисмо у лист примити могли, а нерадо другоме цензуришемо, то ћемо јавно казати разлог, из кога не приносмо изјаву, и даља питања, а то је тај, што би ствар прешла на поље такве полемике, за коју у нашем листу простора нема. И онако је сам автор те „азере“ изјаснио се, да је монотр-телеграм и хука бука о њему тео бити клян у процеп — а ми таке клинове нећемо да још већма шиљимо.

— „Преса“ пише, да ће 1. (13.) окт. бити у Београду субмисијна расправа о србским железничким путама. Конкурише државно железничко друштво, и друштво јужне железнице, а нагађа се, да ће се оба друштва здружити у том послу и то како у погледу грађења, тако и у погледу руковања железнице. Можда ће, вели се, на среду изићи државно друштво и барон Ф. Николић, а за леђима ће бити јужно друштво. У интересу јужног друштва градила би се пруга од Земуна преко Осека у Брод, да се ту опси са босанском пругом; друга би имала од Београда Вел. Кијанди. Новце би дао кредитни завод у Бечу са кредитном земљишном банком у Пешти. За чудо, да се не говори о банки, или другом предузимачком друштву у Београду, а још чудније, што србска влада неизноси течај и стање те железничке ствари, и не изазве критику на основу позитивних података. Не мисли јамачно, да ту други ко не уме, или нема да рекне. Кад ствар готова буде, онда је критика узалудна, и уступа места опозицији.

— „Н. сл. Лојд“ пише: „Сви чланови већине срб. конгреса, кои су мандате своје патријарху у руке положили, остали су при свом префањњем решењу у конференцији, коју су ово дана у Карловцима држали, почем се конгрес може сматрати не само за одложен, него и за разрешен.“ Можемо уверити „Лојд“, да је рђаво извештен, да у Карловцима од мандато-полагатеља није нико био, осим ако се један Бечкеречки посланик за сву већину узима; да су само владине конторисале, да мандатопозагатељи, ако се не враћају, само оно чино, што част са собом доноси, да конгрес зато још немора бити разрешен, ако већина мандате подлаже.

— Добили смо рукописну позивницу, коју је патријарх расаслао, и која гласи: „Господине! пре него што би ради продукција радње сабора сходно расположење учинио, налазим за нуждно, више чланова нашег народа на дан 29. септ. ко напшем к себи на договор позвати. С тога вас, господине, позивам, да на тај договор овамо к мени доћи изволите.

У Карловци 22. септ. 1869.

Самуил Маширевић с. р. патријарх.

Нови Сад 26. септ. Неки дан донесоше наши суграђани Бемци, или они који са штедионицом управљају — у својем листу одговор и као неку жалбу на наш допис у овоме листу са којим тражили да се одбију или гласови што се носило о бачкој банци. У жалби извињавају се да од њихове отраве није ништа учињено што би интерес банке штетило, казују да је њека личност у близини банке допринела гласовима оним и побивају нас и исказ наш у колико би њих теретно и перу руке од сваке партијачности и уверавају да хоћеју делом да покажу да је њима стало до слоге и т. д. Ми нисмо на сумпце говорили о опасности и непријатељству које беше на банку наперено, но познавамо течај ствари, и наша је савест чиста, и у толико се већма радујемо што не пође за оном руком која хтеде институт ови да обара, и што видимо да банка у напредовању својем не застаде но својој лепој будућности на сусрет иде.

Ако је пријатељима нашим заиста до тога стало да се изравнамо и сложимо — онда нека нам не замере што наш допис са фактима не подкрепујемо — ова зашто васада изостављамо што би врло различита од жеље коју нам за помирење пружају — била.

Оволико поради читајућег света. Ђ. Р.

НОВИЈЕ.

— Из Мадрида од 23. тек. брзојав доноси да се усташке чете у Каталонији приближују војсци и да ударају намет на грађане. Саобраштај каталонске железнице по већој чести прекинут је; железничка пруга, која води у Француску неповремена је.

— У Капенагену краљ је отворио сабор 22 тек. У престојној беседи рече: Као северно-Шлезвијанци, и ми се надамо да ћемо се с оним сјединити, што је даноко и што оће да буде. Пруска влада на сваки начин није нашла довољни повод да започете преговоре опет настави. Наше уверење је тако цврсто, о ономе што вахтева праведљивост и добросрчањени интереси обију страна, да се ми уздамо да ће се то и са пруске стране увидити, што ће довести до поравнања, које ће утврдити трајуће пријатељске одношаје између Данске и Пруске.

— „Фигаро“ јавља да једно писмо генерала кармелитанског реда на О. Хјацинта (чији лист напред доносимо,) да је истом још десет дана допуштено да се поврати у манастир о претњом великог проклетства и одузећа части.

— На Реди ће бити ово дана скуп од најупливијих људи политички партија. Ту су позвани Клапка и Тир. Предмет саветовања биће „рочно питање.“

— Француски „званични Журнал“ доноси царски декрет, који сазива сенат и законско тело за 29. Нов. п. р. — Исти лист јавља наименовање Тајерана, пређашњег заступника у Петрограду, за сенатора.

— Из Берлина брзојављају од 5. октобра п. р. да „Крајцајтунг“ од истог дана демеитира тврђење новина, да се посета пруског престолонаследника у Бечу туђем посредовању приписати има, јер дотичне припреме предузимане су једино обичним званичним путем.

Књижевне вести.

ПОЗИВ НА ПРЕДПЛАТУ.

НА

„ПОЛИТИЧНИ РЕЧНИК.“

НАПИСАНО

ВЛАДИМИР ЈОВАНОВИЋ.

Уједињена омладина србска примила је на себе, да изда ово дело и ствара овим прецелату наћ. Овај „Политични Речник“ који у име божије почињемо предавати јавности, опредељен је на то, да изложи основне истине, опште и јмове и начела политике, као што их је напредна наука и наука осветлао, а критика разлоге а ела пречистио. У то је задатак овој књизи, и да изложи она која актуална политике, о којима се још вели, а их изложи са мишљењима а и против, те до их здрави разум може упоредити према оним иставана, које су у политици већ опште признате.

Овај се речник општеће на политичку у свом пространству њеном, а обрађена је сваколика брига, да би се за сваки стручан предмет упоребили најновији и најпоузданији европски и американски, француски, енглески, немачки, србски и словенски извори.

Дело ће изајавити у свескама од 6-7 таблица на лепој и угледној хартији.

Прва је свеска већ ушла у штампу и биће најдуже до петри недеље дана готова.

У овој првој и у другој свесци штампаће се речи из слова а са овим садржајем: Ахенски мир, Абдијација, Абенија, Абolicионисте, Абсолютизам, Ассолутије, Ава, Ава-дир не, Авдитор, Авојје, Автономија, Ага, Агалук, Агенат, Агенат дипломатски, Агенат изазивач, подбачац, Агенат трговачки, Агенда, Агитација, Агитатор, Агломерација, Агнат, Агрегација, Агрикултура, Адвокат, Администрација, Адмиралство, Адонција, Адреса, Адријанополиски у-

ДЕОНИЧАРСКО ДРУШТВО,

СА ВИНКИМ И ОСТАЛИМ ПРОИЗВОДИМА

У ВРШЦУ.

одпочело је данашњим даном своје деловање.

Друштво бавиће се особено са извозом Вина, Ракије, Среша, сваковрстне Ране, Сланине, Мاستи, Лоја, Коже, Вуне и са свим осталим производима.

Друштво ће узимати и обављати свеколике наручбине горњих, као и осталих производа и робе по најумеренију награду.

Друштвени управљ. одбор у Вршцу 3. септ. 1869.

Мита Поповић, Мита Војновић, Коста Обрадовић, подпредседник, деловођа, председник. Пера Формањ, Михајло Вожић, Коста Богосављевић, Ђока Д. Митрашин, Коста Панић, Ник Милованић, чланови управе. 273-2-3

ли; позивају, да до 45. октобра 1869. пријаве своју суду овом поднесу, што ће се у противном случаје такође проситељима предати и досудити. У Новом Саду 6. септембра 1869. Јован Радовановић, с. р. варошки судија. Имре Балла, с. р. подбележник. 276-2-3.

БОРЂЕ КОЈАДИНОВИЋ

у Иригу,

потребује једног доброг угоститеља за просту гостионицу и отмијену (казану) на више година. Даља условија код пригђажатеља. 288-1-3.

ОБЈАВА.

На основу закључка суда сл. и кр. вароши Новосадске од 22. септ. 1869. бр. 2411 овим се до јавног знања ставља: да ће еспап разног вида: ћурчински, шеширчински и тако звани конфекционални, Теодора Вуковића, због дужни 1600 фор. а. вр. са прилодом овдашње штедионице дана 1. (13.) окт. 1869. и сљедујући свагда 3 сата после подне, у зданију где је штедионица, за готов новац овршбено бити. За суд вароши Новог Сада 22. септ. 1869. Рад. Манојловић, сенату као судски испани. 287-1-3.

НИРНБЕРСКА ГАЛАНТЕРИНСКА И БЕЛО ЕСПАПА ТРГОВИНА

Д. Момировића

у Новом Саду,

потребује једног доброг помоћника који је у овој трговини вешт, који жели може то мести таки попунити. 278-2-3

Поштованој публици

и свима којима пријатељима јављам, да сам своју радњу са дојакешњег места преместио преко пута до гвождарнице г. Стојана Јовановића.

Ценећи поверење, које послужило мојем даваше до данас пријатељи моји, јаћу и у напред радити, да покрај мојега интереса и интерес мојих пријатеља чувам и унапредим. Нови Сад 26. септембра 1869. 285-1-3. Ђорђе Ракић.

Својевољна продаја куће.

Сопственик куће у Н. Саду, која преко главне страже под бр. 927. и по лежи, намарава исту под пробитачним условима продати, ради чега ће лично у Н. Сад 24. октобра г. доћи.

Који би вољу имали, исту кућу купити, нека се на уречена дан у 9. сахата пре подне код назначене куће наћу. 280-2-3

ОБЈАВА.

Код петроварадинског феррелегмагацина биће 31ег (15) октобра 1869 поново саветовање о потреби давња стеријских свећа и уља за горење у подзакуп за време од 1. нов. п. р. 1869 до краја априла п. р. 1870.

Месечна потреба стоји се за сада из 10 фунти стеријских свећа и 300 маси горећег уља. Као вадимум има се предложити 80 ф.

Они, који су кадри то подузети на се, нека се у речени дан или писмено у запечатеном еферту до 10 сати у јутру, или усмено од 10 до 12 сати у јутру понуде.

Условија лицитације могу се сваки дан у писарници горњег феррелегмагацина видети. 283-1-3

ОБЈАВА.

Доцедуна школска година почиње се у овом јавном учитељско-приправничком Заводу српским 1. Октобра. Тај дан понављаће испите они приправници 1. разреда, кои су из појединих наука једна довољни успех показали. Октобра 2 и 3. уписиваће се приправници и полагаће испите за примање; 4. Окт. биће призивање св. духа, и одмах за тим предавања почињу.

Сваки који у овој приправнички Завод ступиће жели, мора се најдаље до предначеног рока код потписане управе пријавити, и ове писмене исправе показати.

1. Крштепо писмо за доказ, да је православно вере, и да је шеснаесту годину живота свога навршио.

2. Сведоцбу о томе, да је трећи подреални или четврти гимназијални разред са добрим успехом свршио.

3. Сведоцбу политичке власти о добром моралном и политичком владању свом.

4. Сведоцбу лекарску о добром стању здравља свог, особито о стању чулних органа и о правилном саставу телесном.

Осим тога обавезани су сви ученици, пре него што примљени буду у овој Завод, по смислу уредбе високог краљ. нам. Већа угарског пред професорским сбором овога Завода стргати испит положити из катихизиса средњег или синодалног заједно са прописаним за децу молитвцима, што у у малом катихизису налазе, из српског и црквенословенског правилног читања, из рачуна са целим и разбитим бројевима и из појања. При том ће се још испитати њихово знање у српском језикословљу, у основној геометроји и у земљипису. Само они ученици, који строги испит за примање с добрим успехом положи, биће за питомце овога Завода примљени.

Они пак ученици, који су четврти гимназијални разред свршили у којој полу — или гимназији или нема јавности, дужни су у смислу наредбе високог краљ. нам. Већа угарског од 25. Децембра 1866. год. бр. 85839. из истог разреда, у којој јавној гимназији испит положити и из таког завршног сведоцбу показати.

Будући да су они гређани, код којих приправници ставују, за њихово владање погодноврне, с тога се на знање даје будућим приправницима, да сган погодности смеју само код оних породица, код којих им управа овога Завода допустити.

284-1-3

ОД УПРАВЕ

кр. јавног учитељско-приправничког завода српског у Сомбору.

Објава.

Тителски трећи вашар, држаће се као обично 20. окт. п. р. Желити је да би се купада и продаваца што више умножило, да би и ово место своју обртност пашло. 282-2-3

Стечај.

У овдашњој српској општинској школи управљено учитељско место са годишњом платом од 200 ф. а. вр. стан по баштом 24 пожун: мерова Жана 6 фати дрва и 6 фунти свећа, ко жели то место добити има се до 1-ог октобра ове године на писмено-школски одбор обратити. Сомборски предраранимају ирвество.

У Ривњи 18ог септембра 1869.

281-2-3

Привено школски одбор

ОГЛАС.

Долеподписани продаје следеће реалитете: 1. Један с алаш, који заноси простора прикључно 200 дана орање земље, у ком има 3. ливаде, 1. млогоград до 15 мотика велики и шљивки, који до сада назана шљива може донети; на салашу се и једна кућа налази, која је од слабог материјала савремена и потребама селашким подуно одговара.

2. Кућа, тврди материјалом савремена, са 3 собама, 2. куће, 1. шпезом и 1. гостионицом првог реда која вуче годишње 150 дуката кирије. Кућа је цеоном покривена, и налази се на ваљском путу, селу Унки, 4 сахата далеко од Београда. У Београду. Јован. П. Бана Банана 286-1-3

Уредник и издавањел др. Свет. Милетић

и навршило се до 20 000 мерова; раж је јестина, није купована; јечам је на цени, али је мало дежевен; кукуруз је слаб на цени и без обрта; зоб се није променула.

Продано се потиске шенице: 1000 м. 88 фун. 5 ф. 22 и по н., 1000 м. 87 и по фун. 5 ф. 15 н., 600 м. 87 и по фун. 5 ф. 15 н., 1500 м. 87 фун. 5 ф. 12 и по н., 500 м. 87 фун. 5 ф. 12 и по н., 400 м. 85¹/₂ фун. 4 ф. 75 н. Ражи: 600 м. 77-80 ф. 2 ф. 90 н. Јечма: 1500 м. 75 фун. 2 ф. 30 н. Кукуруз: 1500 ц. цент. 2 ф. 40 н. Дебреџи. 5. окт. п. р. Шеница 3 ф. 40-50 ф. Раж 2 ф. 40-45 н. Јечам 1 ф. 70-80 н. Зоб 1 ф. 70-80 н. Кукуруз 2 ф. 90-95 н. Проја 2 ф. 30-35 н. Каша 4 ф. 10-20 н. Пасуљ 2 ф. 80-90 н. Стари Бечеј, 3. окт. п. р. На јучерашњој недељној пијаци при умереном довозу продато је: шенице 83-84 фун. 4 ф. 5-10 н., 85-86 фун. 4 ф. 25-30 н., по ц. цент., јечма 65-66 фун. 1 ф. 80-85 н., по 70 ф., зоб 50 фун. 1 ф. 45-50 н;

Пештанска берва и житара од 22. септ

Table with columns: Цена ране, Обрт, Тежина, Цена од ц. цен., and rows for various grains like Жито бан. ново, Раж нови, Јечам, Зоб, Кукуруз бан. ст., Пасуљ, Проја.

Курс ефекта.

Table with columns: Уг. жељез. зајам а 120 ф., Англо-унг. банка, Уг. обште кредит. банка, Франко-уг. банка, Уг. хипот. банка, Уг. земљишна кредитна банка.

Телеграм бечке берзе од 26. септембра.

Table with columns: 5 проц. метал., 5 " мај., 5 " нов., 5 " нар. зај., 1860 држ. зај., Анк. нар. банке, Кредит. акције, Лондон, Сребро, Дукати, Уг. Разтеретацие, Темишч., Ердељске, Хрв. слав.

Ред пловидбе.

Од Новог Сада у Пешту: сваки дан 12 сата у подне. Новог Сада у Земун: сваки дан у 1/2 8 сати пре подне, окром петка. Новог Сада до Оршове четвртком 1. сат ујтру.

Стање воде:

Table with columns: Пешта, 23. септ., Пожун, Београд, Осек, Сегедин, 23.

ОГЛАСИ.

ЕДИКТ.

Од суда сл. кр. вароши Новог Сада овим се обављају: да је над свеколиким имањем овдашњег сарафа (Geldwechsler) Александра Вишње на његово сопствено захтевање под данашњим даном конкурсе кредитора отворен, а за пријаву потраживања ривитеља масе г. Илија Христић из Новог Сада за заступника масе г. адвокату Јосифу Пашић спет из Новог Сада постављен, а за пријаву потраживања 29. 30. и 31. децембар 1869. одређен.

Позивају се дакле сви они, који против ове конкурсне масе на под каквом правном титулом што потраживати имају, да своја потраживања у горњим роковима код овдашњег суда пријаве, у толико пре, што се ка касније пријаве неће никакв обзир узети. У Новоме Саду 28. септембра 1869. Јован Радовановић, с. р. варошки судија.

Имре Балла, с. р. подбележник. 277-2-3.

Бр. 2004. ЕДИКТ.

Од стране суда слоб. краљ. вароши Новог Сада, овим се до јавног знања ставља: да су Анна Гргеров и Софија Бујановић обе рођење Ераљан, прљшу под берг. 7. августа 1864. бр. 2004 поднеле, што би им се део куће бр. 2553 и башта парц бр. 4306 у Новом Саду, који је део на Софију Ераљан матер проситељену грунтово уписан, — судски њима као насљедије предало: то се на основу §. 580 вак. члан LIV. од године 1868. сви они који би право насљедиа на горе назначним непокретностима има-

говор, Азија, Азия, Азна, Азнадар, Ајдук, Ајунтаменто, Академија, Акламација, Анолада, Акредитовати, Аксиома, Акт, Акт бродарства, Актуар, Акцијација, Аксисија, Аксисијони уговор, Акциза, Акција Анабама, Анабег, Агир, Алармен, Алемани, Алија, Алијанција, Алијанција света, Allenbill, Алнада, Алкохол, Алкуран, Алманах, Алманах готски, Алтенбург, Аманет, Америка, Амандман, Амнестија, Амортизација, Афеитијонија, Анали, Аналогија, Анам, Анархија, Англија, Англијанска црква, Андора, Анексија, Анвезетски савез, Анати, Андита, Anti-Kogulan-League, Антили, Антимонија, Антиципација, Анхалт, Апанаж, Апелација, Апенцел, Апостазија, Апостолски, Апис, Апотека, Арапска, Арач, Арбанаски, Аргентинска република, Ареида поресва, Ареонаг, Арест, Аристократија, Аритметика политична, Аркансас, Артикул, Артикули органични, Арми, Архива, Архонти, Асоцијати, Асоцијација, Асоцијација међународна за напредак друштвених наука, Атентат, Атогнеу, Аугебуршке опште новине, Аудијенција, Аудитор, Аутор, Ауторитет, Аулијски савез, Ауспеније, Аустрија, Аутода-фе, Аутократија, Аутор, Ауторитет, Афганистан, Афилијација, Африка, Асејски савез и Адио.

Цена је првој свесци 50 н. а. вр. Претплатни новци шаљу се председнику годишњег одбора у Нови Сад. Наручбине без новца не могу се уважити. Скупљачима претплатника даје се десета књига за ударје. Надамо се од чланова уједињене омладине српске, да ће се по дужности својг постарати, да што више претплатника на ово важно дело скупе. У Новоме Саду 18. септембра 1869. А. Хаџић с. р. председник год. одбора. Миша Димитријевић с. р. тајник год. одбора.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

„ПАНЧЕВАЦ“

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПРОСВЕТНЕ И МАТЕРИЈАЛНЕ ИНТЕРЕСЕ излази у Панчеву сваке недеље и стаје од 1. октобра до краја год. 1869. 1 фор. 25. н. а до краја уредничке год., т. ј. до 1. априла 1870. стаје 2 фор. 50 н.

Уредништво „Панчевца.“

ИЗИШЛА ЈЕ ИЗ ШТАМPE

КЊИГА ЗА ШЕСТАК. СИРОМАХ КЛАВДИЈЕ

од Виктора Хига.

Има људи чија ће имена човечанство златним словима преносити и најнапнијим потоцима, јер су сав свој живот посветили на благовање посред невоље, песни посред запевје, клицају посред уздаха, већ који су до последњих својих дана тражили лека како ће да истребе невољу, да утеше заповку, да умале уздахе.

Међутим људима између првих је Виктор Хиго. Његово име са те племените брете око друштвених невоља стекао је гласа на ове четри стране света и ми — ако да Бог здравља — думи низ српских

Књига за грош!

отпочињемо његовим омањим делом, које се зове: Сиромак Клавдије.

Ту на 44. средним словима испуњене стране (близу 3. табака) дајемо српском свету само за један једини грош или сексер, једну приповетку пред којом ваља да се застиди „Српкиња у Харему“ и „Ружица од Јелограда“, пред којом ваља да ишчезну „Природне описне“ и „Југославенска помрачења“, пред којом ваља ником да поникну „Краљ Вукашин“ (у пет дјејства) и сва она наша књижевна недоношчад, која само кваре укус нашег народа не доносечи му никакве користи.

Приповетка „Сиромак Клавдије“, коју ми у српском преводу српском свету предајемо и по цени и по садржини удесна је да и код нешколованијих на и самоуких наших људи стече одзива пре но друга оригинална недоношчад наше књижевности; која сметају протурању и добрих књига. С тога се жељимо и надамо се, да међу купцима „Сиромака Клавдија“ видимо оде, који истина „у зноју лица свога теку хлеб свој“, али имају сексер и желе да чате што лепо, забавно и поучно.

Но то није само гола приповетка; Виктор Хиго увек има пред очима какву племениту мисао, коју као и његов чувени земљак Лабулеј гледа забавним путем да усади у срце читаоцу. Наш образованији свет, наши чиновници: судије, полицији, за тим попови, учитељи, ђаци и т. д. нећи ће за грош и сексер претресање једног савременог питања, које занима све светлаје и напредније духове човечанства, питање о смртној казни и образовању народа.

Свама својим пријатељима по племенитој омадниској мисли и пованицима по „Паризу у Америци“ обраћамо се да приполегну подузеху, које иде на то да се наш народ у што ширем кругу дају лепе, поучне и јевтине, а истисну из шака: неукусне, неодабране и из спекулације скупе књиге.

„Сиромак Клавдије“ са обичним десетом скупљачу, може се по 1. грош или сексер (10. новчића) одмах добити код г. Стевана Рајчевића фактора држ. штампарије у Београду, који и претплатницима из унутрашњости или из Аустрије јамчи да ће све наручбине бити најбрже и најтачније навршене. Београд 10. септембра.

Влад. Николић.

Трговина и обртност.

Пешта, 5 окт. п. р. На овдашњој житној пијаци није било давас никакве промене. Шенице се и данас доста продавало и радо куповало. Цене су се тврдо и непроменљиво дуљале

Циљенова штампарија у Новом Саду 1869